

УДК 657

Динько І.М., здобувач кафедри обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет

ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

У статті досліджено особливості визначення понять управлінського обліку, його аналізу та значення для процесу прийняття рішень і визначення фінансового результату.

Ключові слова: управлінський облік, фінансовий результат.

Dynko I.M.

FINANCIAL RESULT IN THE MANAGERIAL ACCOUNTING

This research paper is dedicated to the specificity of defining the notion of management accounting, as well as its analysis and importance for the process of making decisions and determining the financial result.

Keywords: management accounting, financial result.

Дынько И.М.

ФИНАНСОВЫЙ РЕЗУЛЬТАТ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА

В статье исследованы особенности определения понятий управленческого учета, его анализа и значение для процесса принятия решений и определения финансового результата.

Ключевые слова: управленческий учет, финансовый результат.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасний стан ринку постійно потребує вдосконалення інструментів і технологій управління підприємствами з метою підвищення ефективності господарської діяльності та максимізації прибутку.

Важливу роль у забезпеченні ефективних форм господарювання на вітчизняних підприємствах, а також для здійснення правильних та ефективних рішень і висновків суб'єктам господарського процесу необхідна достовірна, повна та якісна інформація, що надається різним групам користувачів. Проте, як свідчить практика, економічна інформація не завжди відповідає вимогам менеджменту. Тому вдосконалення

методики обліку і визначення фінансових результатів є актуальною проблемою сучасної економіки.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблеми розвитку управлінського обліку знайшли своє відображення у працях зарубіжних науковців: О.С. Бородкіна, Б.І.Валуєва, К.Друрі, Р.Ентоні, В.Б.Івашкевича, Т.П.Карпової, Е.Майєра, Р.Манна, Д.Міддлтона, Б.Нідлза, С.Н.Ніколаєвої, В.Ф.Палія, Дж.Ріса, Т.Скоуна, В.І.Ткача, Ч.Т.Хорнгрена, А.Д.Шеремета, А.Яругової та інших. В Україні проблемам управлінської орієнтації бухгалтерського обліку присвячені роботи Ф.Ф.Бутинця, С.Ф.Голова, В.І.Єфіменка, Г.Г.Кірейцева, В.Г.Лінника, Б.М.Литвина, Л.В. Чижевської, Є.В.Мниха, М.С.Пушкаря, В.В.Сопка, М.Г.Чумаченка та інших вчених.

Цілі статті. Метою написання даної статті є дослідження суті управлінського обліку та його вплив на процес прийняття рішень і визначення фінансового результату.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Однією з найскладніших ділянок бухгалтерського обліку, особливо у сільському господарстві, є визначення фінансового результату (прибутку, збитку) діяльності підприємств за звітний період. Фінансовий результат (прибуток або збиток) є основним показником господарської діяльності підприємства, яке використовує інвестований капітал. В сучасних умовах розвитку АПК сільськогосподарські підприємства мають велику потребу в залученні інвестицій та кредитуванні. Саме фінансовий стан підприємства та показники результативності його діяльності є вирішальними чинниками при прийнятті рішень потенційними інвесторами та кредиторами.

Частина бухгалтерської інформації, яка використовується управлінською ланкою для прийняття рішень, виробляється відокремленою системою бухгалтерського обліку, що носить назву управлінський облік.

Аналіз літературних джерел та публікацій дозволяє виділити дві основні позиції щодо визначення суті управлінського обліку.

Перша полягає у тому, що управлінський облік є процесом вимірювання, виявлення, накопичення та аналізу інформації для планування і контролю виробничих витрат, який дає змогу оцінити

можливі напрями розвитку всередині підприємств. Цієї думки дотримуються Бутинець Ф.Ф., Чижевська Л.В., Герасимчук Н.В.

Інша точка зору визначає управлінський облік як систему інтегрованої інформації, що містить підсистеми прогнозування та планування собівартості і обліку витрат продукції, аналізу формування собівартості, підготовки управлінських рішень, пов'язаних з поточною діяльністю та майбутнім розвитком підприємств. Так вважають Моссаковський В.Б., Нападовська Л.В.

Здійснюючи аналіз та оцінку даних концепцій можна зробити висновок про те що управлінський облік постачає інформацію необхідну для здійснення контролю всередині підприємств та для прийняття оптимальних управлінських рішень. А об'єктами управлінського обліку, які підлягають вимірюванню та дослідженню є категорія витрат виробництва.

Таким чином, у економічній літературі часто під терміном „управлінський облік” розуміють лише його значну, але не вичерпну частину - облік і контроль витрат, пов'язаних з основною діяльністю. В зв'язку з цим іноді між термінами „облік витрат” і „управлінський облік” практично ставиться знак рівності. Даний підхід, прийнятний лише для окремих випадків (маліх і середніх, в основному монопродуктивних фірм) [3].

Управлінський облік не обмежується лише обліком витрат виробництва у вартісних показниках. Його зміст значно ширший:

1) це інструмент проведення фінансово-економічних розрахунків, формування бази обґрунтування ефективних управлінських рішень;

2) це інструмент калькулювання собівартості послуг, продуктів та інших об'єктів витрат для задоволення інформаційних нестатків фінансового менеджменту як системи управління прибутком підприємства через управління витратами;

3) це інструмент реалізації концепції контролінгу, що подає управлінську інформацію для планування, контролю, оцінки і безперервного удосконалення організації обліку та діяльності підприємства [4].

Варто відмітити, що особливе місце у системі менеджменту займає проблема прийняття рішень при оперативному управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємства.

Непередбачуваність ситуацій, обмежена кількість інформації, дефіцит часу, значна кількість додаткових факторів, які потрібно враховувати - все це створює значні труднощі при прийнятті зваженого оперативного управлінського рішення.

Так з'явився контролінг - функціонально відокремлений напрям, що знаходиться на перетині економічного аналізу, планування, управлінського обліку і менеджменту, спрямованого на виявлення усіх можливостей та ризиків, пов'язаних з отриманням прибутку [2].

Проте, ототожнювати поняття управлінського обліку та контролінгу помилково. Управлінський облік надає релевантну інформацію, а контролінг має більш інформаційний характер, тобто включає в себе не лише облікові функції, але і весь спектр управління процесом досягнення кінцевої мети і результатів діяльності підприємств.

Займаючи особливе місце в системі управління, контролінг здійснює інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень з метою оптимального використання наявних можливостей, об'єктивної оцінки сильних та слабких сторін підприємства, а також для уникнення кризових ситуацій та банкрутства. Дані управлінського і фінансового обліку постійно використовуються службою контролінгу, яка, реалізуючи функції моніторингу фінансово-господарської діяльності, контролю та аналізу відхилень, розробляє рекомендації для прийняття управлінських рішень [1].

Контролінг включає в себе встановлення мети підприємства, точний збір і обробку інформації для прийняття управлінських рішень, здійснення функцій контролю відхилень фактичних показників діяльності підприємства від планових, а також, що найбільш важливо, підготовку рекомендацій для прийняття управлінських рішень. Координуючи, інтегруючи і направляючи діяльність всієї системи управління підприємством на досягнення поставленої мети, контролінг виконує функцію “управління управлінням” і є синтезом планування, обліку, контролю, економічного аналізу, організації інформаційних потоків тощо [5].

Висновки. Проведене дослідження призводить до висновку про необхідність впровадження повноцінної системи управлінського обліку у практику підприємств, що важливо для правильної інтерпретації

фінансового результату у процесі прийняття рішень, особливо тепер, в умовах фінансово-економічної кризи.

І хоча результати проведеного опитування показали, що в умовах кризи важливість управлінського обліку на підприємстві відзначили 75% керівників підприємств, - 70% респондентів вказали на скорочення витрат на інформаційні технології.

Список використаних джерел:

1. Андриенко В.Н., Лев Т.А. Концептуальная модель финансового менеджмента ВУЗА// Новое в экономической кибернетике. Модели контроллинга. - Донецк: ДонГУ, 1999. - №4. - С.4-17.
2. Гузь Н.Г., Благодарный А.И., Очкас М.В. Контроллинг в малом бизнесе// Концептуальная модель финансового менеджмента ВУЗА// Новое в экономической кибернетике. Модели контроллинга. - Донецк: ДонГУ, 1999. - №4. - С.75-81.
3. Касьянова Г.Ю., Колесников С.Н. Управленческий учет по формуле “три в одном”. – М.: Издательско-консультационная компания “Статус-Кво 97”, 1999. – 328 с.
4. Колпаков В.М. Теория и практика принятия управленческих решений. - К.: МАУП, 2000. - 256 с.
5. Контроллинг как инструмент управления предприятием/ Е.А. Ананькина, С.В. Данилошкин, Н.Г. Данилочкина.; Под ред. Н.Г. Данилошкиной. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 279 с.